

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Інститут філології

«ПОГОДЖЕНО»
Проректор
з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
«___»_____ 2021 р.

**ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО ЕКЗАМЕНУ
ЗІ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ «ДРУГА ІНОЗЕМНА МОВА»
(ПОЛЬСЬКА)**

спеціальність: 035 Філологія
спеціалізація: 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)
освітня програма: 035.04.03 Переклад (англійська мова)
освітній рівень: перший (бакалаврський)

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні кафедри української
літератури, компаративістики і
грінченкознавства
протокол № 9 від «13» січня 2021 р.

Завідувач кафедри
Олена Олександрівна Бровко

Упорядники:

Доктор філологічних наук, професор Брацка М. В.

Доктор габілітований гуманітарних наук, професор Брацкі А. С.

Кандидат філологічних наук, доцент Левко У. Е.

Кандидат філологічних наук, старший викладач Половинкіна М. І.

Програму розглянуто і затверджено на засіданні

Вченої ради Інституту філології

Протокол № 7 від « 16 » лютого 2021 р.

Секретар (Тетяна ВИДАЙЧУК)

Затверджено на засіданні кафедри

української літератури, компаративістики і грінченкознавства

протокол № 9 від 13 січня 2021 р.

Завідувач кафедри

О.О. Бровко

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА¹

Професійна підготовка здобувача вищої освіти – це формування розвиненої, компетентної, здатної швидко адаптуватися до динамічних умов діяльності особистості на основі удосконалення змісту й технологій навчання студента.

Комплексний екзамен зі спеціалізації є важливим завершальним етапом у підготовці фахівця. Мета цього іспиту полягає не лише в перевірці знань випускників, їх готовності до практичної діяльності за спеціальністю, але й у стимулюванні їх подальшого саморозвитку й самовдосконалення. Планомірна самостійна робота студентів, особливо під час підготовки до кваліфікаційного екзамену, допомагає систематизувати, глибше осмислити та закріпити знання, отримані в процесі вивчення тієї чи тієї дисципліни. Комплексний екзамен зі спеціалізації охоплює перелік конкретних проблем із орфографії та орфоепії польської мови, при цьому звертається увага не лише на чинні правила правопису, але й на історію і динаміку польської орфографії, її основні засади, стан їх наукового опису на різних етапах розвитку науки про мову, реформаторську діяльність відомих особистостей, розкриваються особливості кодифікації норм літературної мови як органічного складника національної культури в цілому. Повний теоретичний цикл польської мови охоплює такі розділи: «Загальні відомості про польську мову», «Графіка та орфоепія», «Фонетика», «Морфологія», «Словотвір», «Синтаксис», «Орфографія та пунктуація», «Лексикологія та фразеологія». Розглядаються такі підтеми, як поділ іменників за родами, тверда та м'яка основи іменників, категорія числа, категорія особи, розрізнення чоловічо-особових і жіночо-речових форм; словозміна іменників жіночого, чоловічого та середнього родів в обох числах,

---

¹ *На випадок продовження карантинних заходів із запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2», можливе уточнення особливостей проведення підсумкової атестації.*

словозміна іменників, які вживаються тільки у множині; словозміна прикметників, займенників та числівників (щодо останніх особлива увага надається синтаксичним зв'язкам кількісних і збірних числівників); значна увага приділяється дієслову – це одна із найскладніших частин мови. Вивчення її граматичних особливостей передбачає наявність у студента попередніх базових знань і розвинутого мовного чуття з огляду на велику різноманітність формальних різновидів дієслів (зокрема, типів основ інфінітивів), а також складність морфологічних перетворень при творенні особових форм за часами, видами, способом дії тощо.

Лінгвокраїнознавча складова комплексного екзамену охоплює загальні відомості про Польщу, її культуру та зв'язки з сусідами (Україною зокрема), створюючи передумови для подальшої наукової праці студентів та формування бази можливих компаративних співвіднесень. Курс допомагає прослідкувати розвиток історії, культури та літератури, поширити країнознавчий матеріал, систематизувати відомості про Польщу.

Належна підготовка студентів передбачає ефективну реалізацію навчального плану. Основними учасниками навчального процесу є, як відомо, викладач і студент, кожен з яких має свої обов'язки, завдання і права. Моральним обов'язком викладача є віддана, чесна та кваліфікована дидактична діяльність, яка має бути для студентів зразком професійної майстерності й фахової компетенції. Студенти, у свою чергу, повинні опанувати передбачену навчальними програмами сукупність знань зі структури, системи й етапів розвитку мови, теорії та історії літератури, умінь систематизувати явища філологічного дискурсу та навичок їх практичного застосування. Даний обсяг фахової підготовки студентам належить продемонструвати під час відповіді на екзамені.

Іспит передбачає висвітлення студентом питань з мови та лінгвокраїнознавства, а також демонстрування навичок перекладу; проводиться в усній формі з подачею студентом письмового переліку основних положень відповіді.

Програма комплексного екзамену зі спеціалізації «Друга іноземна мова (польська)» враховує перевірку рівня сформованості компетентностей (загальних, фахових), програмних результатів, якими має володіти випускник:

Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1	володіння знаннями з фаху;
ЗК 2	використання ефективних методів та прийомів навчання, оптимальних засобів досягнення поставленої мети;
ЗК 3	здатність до аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів;
ЗК 4	планування та розподіл часу (володіння навичками, які демонструють здатність до врахування чітких вимог дисципліни, планування та управління часом);
ЗК 9	увага до відмінностей та впливу культури (здатність до культурної чутливості та здатності ідентифікувати і вживати різні способи спілкування з представниками інших культур).
ЗК 10	здатність до мотивованої самооцінки та налаштованість на постійне самовдосконалення комунікативних компетенцій;
Фахові компетентності (ФК)	
ФК 1	розвиток мовних знань, лінгво-комунікативних умінь; розширена і глибока інформаційна обізнаність з лінгвістичною проблематикою;
ФК 2	здатність описати широке коло об'єктів та процесів, яка повинна ґрунтуватися на глибокому знанні та розумінні широкого кола філологічних теорій і тем;
ФК 3	здатність аналізувати філологічні явища (лінгвістичні та літературознавчі) з точки зору фундаментальних філологічних принципів і знань, а також на основі відповідних загальнонаукових методів
ФК 4	основні тенденції розвитку і своєрідність мовно-літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів літератури, історії зарубіжної літератури, фольклору; література та дійсність, генезис і функція літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в літературі; образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш, фоніка в їх стильовому значенні.

ФК 5	знання специфічних перекладацьких трансформацій, уміння застосовувати їх у перекладацькій діяльності, здатність розпізнавати основні перекладознавчі поняття,
ФК 6	оперування перекладацькими банками пам'яті, вміння виконувати письмовий та усний переклади, укласти перекладацькі тематичні глосарії,
ФК 7	супроводжувати художні тексти перекладацькими коментарями, володіння різногалузевими й аспектними базовими знаннями для перекладацького супроводу.
ФК 11	<i>До граматичної компетенції</i> відносимо: розвиток у студентів граматичних навичок, систематизація та поглиблення знань з нормативної граматики з елементами їх теоретичного осмислення, викладання та практичного застосування;
ФК 13	знання тематичної лексики, засобів вираження структурної організації тексту та лексичних засобів вираження комунікативної інтенції;
ФК 14	уміння вести діалог, побудований на реальній або симульованій ситуації та вільно вести розмову з носіями мови;
ФК 15	уміння сприймати на слух різножанрові та різнопредметні автентичні тексти;
ФК 16	здатність викладати свою думку відповідно до певних типів тексту з дотриманням параметрів комунікативно-стилістичної доцільності та мовної правильності;
ФК 18	володіння різними видами мовленнєвої діяльності в ситуаціях міжкультурного спілкування;
ФК 19	знання студентів про культуру країни, мова якої вивчається;
ФК 20	володіння студентами особливостями мовленнєвої та немовленнєвої поведінки носіїв мови в певних ситуаціях спілкування.
Програмні результати навчання	
ПРН 1	володіння мовою фаху на рівні C1;
ПРН 2	розуміння усіх мовних, мовленнєвих та комунікативних явищ англійської мови та способів їхнього перекладу;

ПРН 3	основ у прикладних напрямках (лінгвокраїнознавство, сучасні інформаційні технології в іноземних мовах, порівняльна грамматика, порівняльна стилістика, порівняльна лексикологія, зарубіжна література);
ПРН 4	практик письмового і усного перекладу, перекладацького аналізу тексту, усного послідовного перекладу, новітніх перекладознавчих теорій та їх інтерпретацій;
ПРН 5	літературознавчих понять, основних етапів розвитку літератури, основних етапів життєвого і творчого шляху письменників, історичних ознак понять літератури, художнього образу, жанрово-стилістичних особливостей творів мовою оригіналу та ознак їх перекладів;
ПРН 13	здатність досліджувати поетику оригінального і перекладного тексту, з'ясовувати властивості мови літературного твору, засоби художньої виразності, жанрові різновиди, особливості образної системи, визначати стиль художнього твору та індивідуальний стиль письменника, виокремлювати змістові домінанти тексту, здійснювати власну інтерпретацію художнього твору, визначати художню своєрідність творів і творчості письменника загалом, послуговуючись системою основних понять і термінів літературознавства;
ПРН 14	реалізовувати основні управлінські функції аналізу, організації, контролю, самоконтролю в процесі перекладацької діяльності;
ПРН 16	складати різні види планів для організації процесу перекладу;
ПРН 17	осмислювати мистецтво слова як систему систем, розуміти еволюційний шлях розвитку світового літературознавства;
ПРН 19	здатність до критичної рефлексії на процес оволодіння мовою;
ПРН 20	робити самооцінку та оцінку результату / продукту перекладацької діяльності і способам його досягнення.

РОЗДІЛ І. Загальні вимоги до атестації

Атестація випускників за спеціальністю *035 Філологія* (спеціалізація: *035.04 Германські мови та літератури* (переклад включно); освітня програма: *035.04.03 Переклад*; освітній рівень: перший (бакалаврський)) здійснюється за допомогою засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення цілей освітньо-професійної підготовки.

Інформаційною базою, на підставі якої формуються засоби об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки, є змістовні модулі дисциплін.

Атестація якості підготовки бакалавра з філології (переклад) щодо встановлення фактичної відповідності рівня освітньої підготовки вимогам ОП здійснюється після виконання студентами навчального плану у повному обсязі Екзаменаційною комісією вищого навчального закладу з цього фаху. Голову ЕК затверджує Вчена рада Університету.

Діагностика якості підготовки бакалаврів здійснюється під час атестації бакалаврів у терміни, що передбачені навчальним планом.

Дисципліни, що виносяться на комплексну атестацію

<i>№ з/п</i>	<i>Шифр навчальної дисципліни за ОПП</i>	<i>Дисципліна, що виносить на комплексну атестацію</i>
<i>1</i>		Практика усного та писемного мовлення (польська мова)
<i>2</i>		Лінгвокраїнознавство країн другої іноземної мови (польська)
<i>3</i>		Практичний курс перекладу (польська мова)
<i>4</i>		Теоретичний курс польської мови

РОЗДІЛ II. Етапи та загальний зміст комплексного екзамену

2.1. Комплексний екзамен зі спеціалізації, що передбачає виконання комплексу певних атестаційних кваліфікаційних завдань, є адекватною формою кваліфікаційних випробувань, яка об'єктивно і надійно визначає рівень освітньої та професійної підготовки випускників вищих навчальних закладів, оцінювання ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки студентів відповідно до об'єктивних критеріїв.

2.2. На основі узагальнених завдань випусковими кафедрами вищого навчального закладу за освітніми програмами створюються екзаменаційні білети.

Комплексний екзамен зі спеціалізації бакалаври складають за розробленими і затвердженими на відповідній кафедрі екзаменаційними білетами, до яких увійшли питання, спрямовані на виявлення у студентів загальнотеоретичних знань, уміння застосовувати інтегровані знання програмового матеріалу при вирішенні практичних завдань, власної думки та особистісного ставлення. Питання екзаменаційних білетів, що охоплювали увесь зміст програми з дисциплін, мають компетентнісний характер.

РОЗДІЛ III. Узагальнений зміст курсу

Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ПОЛЬСЬКУ МОВУ

Польська мова в родині слов'янських мов. Належність польської мови до західнослов'янської підгрупи.

Розділ 2. ГРАФІКА ТА ОРФОЕПІЯ

Графіка та орфоепія. Польська абетка. Букви та їхні назви. Вимова голосних і приголосних звуків. Співвідношення між буквою і звуком. Графічні способи позначення польських голосних (букви *i, y, a, e, u / ó*) і приголосних звуків (*h, l, ł, ź, ż, ś, ć, ń*). Диграфи (*ch, rz, sz, cz, dz, dź, dż*), буквосполучення (*szcz, dżdż, ść*), діакритичні знаки. Способи позначення м'якості приголосних звуків в словах у різних позиціях.

Розділ 3. ФОНЕТИКА

Будова артикуляційного апарату, функції органів мовлення. Фонетична система сучасної польської мови. Наголос у польській мові, його місце та характер. Вимова голосних в ненаголошених і наголошених складах (у зіставленні з українською мовою). Відсутність протиставлення за довготою, тонічною силою наголошених і ненаголошених складів у слові, відсутність редукції голосних у кінці слова. Випадки відхилення від усталеного місця наголосу. Наголос у запозичених словах. Ненаголошені слова (енклітики та проклітики). Наголос у реченні. Поділ слів при перенесенні.

Голосні звуки. Класифікація голосних звуків та особливості їхньої вимови (порівняно з українською та російською мовами). Носові голосні [*a, e*], їхнє асинхронне утворення. Вимова носових голосних у різних позиціях (в кінці слова, перед спірантами, африкатами, сонорними, задньоязиковими приголосними, зубними і губними приголосними).

Приголосні звуки. Класифікація приголосних звуків (*b, p, m, n, g, k, ch, w, f, r, d, t, z, s*). Характеристика приголосних за місцем утворення (губні, передньоязикові, середньоязикові, задньоязикові), за способом утворення (зімкнені, спіранти, африкати, сонорні), за участю голосу (дзвінки, глухі). Артикуляція твердих шиплячих і свистячих. Вимова м'яких губних,

середньоязикових приголосних, різні типи бокового *l*, м'які передньоязикові [*s'*, *z'*, *t'*, *d'*, *r'*] у запозичених словах. Наслідки перехідних палаталізацій у польській фонетичній системі. Артикуляція приголосних звуків польської мови та особливості їхньої вимови у порівнянні з українською і російською мовами. Прогресивна і регресивна асиміляція приголосних звуків. Вимова приголосних на кінці слова. Спрощення груп приголосних у мовленні.

Фонологічна система польської мови. Фонетична транскрипція. Склад голосних фонем польської літературної мови, диференційні ознаки голосних фонем. Склад приголосних фонем польської мови, основні диференційні ознаки приголосних фонем.

Історія польської орфографії. Реформатори польського правопису в історії польської мови. Основні орфографічні принципи: фонетичний, морфологічний, історико-етимологічний, конвенційний (семантико-граматичний). Орфографічні словники польської мови.

Розділ 4. МОРФОЛОГІЯ

Критерії поділу на частини мови. Граматичні категорії. Характеристика частин мови. Змінювані (*rzeczownik, przymiotnik, czasownik, liczebnik, zaimek rzeczowny, przymiotny, liczebny*) і незмінювані частини мови (*przysłówek, zaimek przysłowny, przyimek, spójnik, wykrzyknik, partykuła*). Частини мови і частини речення. Співвідношення частин мови в польській, українській і російській мовах.

Іменник, його лексико-граматичні розряди (конкретні й абстрактні, істоти й неістоти, власні й загальні, речовинні, збірні). Граматичні категорії іменника (рід, число, відмінок). Іменники чоловічого роду. Категорії особи та істоти в іменників чоловічого роду (чоловічо-особові, чоловічо-тваринні та чоловічо-речові). Співвідношення граматичних категорій іменника в польській, українській і російській мовах. Система відмінків. Поняття типу і різновиду відмінювання, зв'язок відміни з родовою приналежністю та характером основи. Відмінювання іменників чоловічого, жіночого, середнього роду в однині і множині. Співвідношення категорій назв істоти / неістоти, чоловічо-особової і числа у відмінюванні іменників чоловічого роду.

Тенденція до уніфікації відмінкових закінчень іменників. Морфологічна адаптація запозичених іменників (категорія роду, деплюралізація) і особливості їх відмінювання.

Прикметник у польській мові, його лексико-семантичні особливості. Семантико-граматичні розряди прикметників. Особливості відмінювання прикметників, основні фонетико-морфологічні чергування. Утворення ступенів порівняння. Синтетичні, аналітичні та суплетивні форми прикметників. Повні і стягнені форми прикметників. Чоловічо-особова категорія у прикметниках. Співвідношення граматичних категорій прикметника в польській, українській і російській мовах.

Займенник і його класифікація за семантичними розрядами, типами словозміни. Відмінювання різних розрядів займенників у польській мові. Повні й короткі форми особових займенників, особливості їх вживання. Особливості граматичних категорій займенників. Чоловічо-особова категорія у займенниках.

Співвідношення граматичних категорій займенника в польській, українській і російській мовах.

Числівник як частина мови: множинність граматико-семантичної віднесеності числівника з іншими частинами мови. Граматичні категорії числівника: категорія відмінка, чоловічо-особова категорія; обмежено – роду і числа. Семантичні і структурні розряди числівників. Відмінювання числівників різних розрядів у польській мові. Особливості сполучуваності числівників з іменниками.

Дієслово як змінювана частина мови та його граматичні категорії: часу (теперішній, минулий і майбутній), особи, числа, виду (доконаний і недоконаний), роду, способу (дійсний, наказовий та умовний), стану (активний, пасивний та зворотний), чоловічо-особова категорія. Категорія перехідності – неперехідності. Дієслівні основи теперішнього часу та інфінітива.

Дійсний спосіб. Дієвідмінювання дієслів у теперішньому часі. I–III дієвідміни дієслів. Чергування голосних і приголосних в основах

теперішнього часу. Минулий час дієслів. Дієприкметникова форма на *-l*, її творення та вживання в сучасній польській мові (форми минулого часу, майбутнього часу, умовного способу). Дієвідмінювання дієслів у майбутньому часі. Майбутній простий і складений часи дієслів. Наказовий спосіб дієслів. Морфологічні форми наказового способу. Чергування голосних і приголосних в основі. Умовний спосіб дієслів і його утворення. Місце умовної частки *-by* і особових закінчень. Відмінювані дієслівні форми. Дієприкметники активні і пасивні, їх творення, особливості вживання. Віддієслівні іменники, їх категоріальна приналежність і місце серед інших дієслівних форм. Незмінні дієслівні форми: інфінітив, його морфологічні типи; дієприслівник. Особливості утворення дієприслівників недоконаного і доконаного виду. Безособові дієслівні форми на *-no*, *-to*.

Прислівник як частина мови. Значення, морфологічні особливості, синтаксична роль і структурно-семантичні розряди прислівників у польській мові. Ступені порівняння якісно-означальних прислівників. Синтетична та аналітична форми ступенів порівняння прислівників (*stopniowanie proste i opisowe*).

Службові слова у польській мові. **Прийменник** як службова частина мови, яка диференціює значення відмінкових форм. Класи та групи прийменників за походженням. **Сполучник** як частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю. Сполучники з точки зору походження. **Частка** як частина мови. Групи часток за значенням і вживанням. **Вигук** як частина мови. Значення вигуків. Групи вигуків за походженням. Звуконаслідувальні слова. Особливості вживання вигуків і звуконаслідувальних слів у мовленні.

Розділ 5. СЛОВОТВІР

Основні способи словотворення в польській мові: суфіксація, префіксація, суфіксально-префіксальний спосіб, конверсія, складання, аббревіація, зрощення. Словотвірний аналіз.

Словотворення іменників. Словотвірні деривати: транспозиційні (назви дій, назви абстрактних ознак), модифікаційні (назви жінок, експресивні назви,

аугментативні назви), мутаційні (назви виконавців дії, назви професій, назви носіїв рис, назви місць, об'єктів, витворів, збірні назви). Віддієслівні, відсубстантивні, відад'єктивні суфіксальні іменники. Префіксальне творення іменників. Суфіксально-префіксальне творення іменників. Складні назви (*zestawienia, zrosty, złożenia*).

Словотворення прикметників. Суфіксальне творення якісних і відносних прикметників. Префіксальне словотворення прикметників. Префіксально-суфіксальне словотворення прикметників. Прикметники, утворені від різних частин мови. Віддієслівні, відсубстантивні, відад'єктивні суфіксальні дієслова. Префіксальне словотворення дієслів.

Префіксально-суфіксальне, суфіксально-постфіксальне творення дієслів. Словотворення числівників. Словотворення прислівників. Суфіксальне словотворення прислівників. Префіксальне словотворення прислівників. Префіксально-нульове творення прислівників. Суфіксально-префіксальне словотворення прислівників.

Розділ 6. СИНТАКСИС

Завдання синтаксису і пунктуації. Словосполучення і речення. Речення і судження. Висловлювання, речення, еквіваленти речення (*wypowiedzenie – zdanie, równoważnik zdania, wykrzyknienia, zawiadomienia*).

Речення та його ознаки. Класифікація речень. Модальні типи речень: розповідні (*oznajmujące*), питальні (*pytające*), спонукальні (*rozkazujące*), окличні (*wykrzyknikowe*). Речення поширені і непоширені (*zdania rozwinięte i nierozwinięte*). Типи речень за будовою: прості та складні.

Прості речення (*zdania pojedyncze*). Члени речення (*części zdania*). Головні члени: підмет (*podmiot*), присудок (*orzeczenie*) як граматична база простого речення. Другорядні члени речення: означення (*przydawka*), додаток (*dopełnienie*), обставина (*okolicznik*). Однорідні члени речення. Способи поєднання однорідних членів речення між собою.

Односкладні речення. Пунктуаційні знаки при дієприслівникових зворотах та одиничних дієприслівниках в українській, російській і польській мовах.

Порядок слів у простому реченні, постпозиція означення в польському реченні. Розділові знаки у простому реченні.

Складні речення (*zdania złożone*). Ознаки складного речення. Складні складносурядні і складнопідрядні речення.

Складні складносурядні речення. Єднальні, протиставні та розділові сполучники в складносурядному реченні.

Складні складнопідрядні речення. Головне та підрядне речення. Підрядні сполучники та сполучні слова. Розділові знаки між головним і підрядним реченнями. Основні види підрядних речень: підметові, присудкові; з'ясувальні, означальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, мети, причини, умовні, допустові, наслідкові) (*zdania podmiotowe, orzecznikowe; zdania określające: dopełnieniowe, przydawkowe, okolicznikowe – miejsca, czasu, sposobu, stopnia lub miary, celu, przyczyny, warunku, przyzwolenia, skutku*).

Способи передавання чужого мовлення. Пряма і непряма мова (*mowa niezależna i zależna*). Речення з прямою мовою. Слова автора. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови.

Розділ 7. ОРФОГРАФІЯ І ПУНКТУАЦІЯ

Правопис слів з *u / ó, ź / rz, ch / h, j / i, ge, gie, ke, kie*. Правопис слів з *e, a, en, em, on, ot*. Правопис префіксів *roz-, ob-, bez-, z-* (*s-, ś-*), *wz-, wez-, ws-, wes-*. Велика буква у власних назвах (іменах, прізвищах, географічних назвах). Правопис частки *nie* з іменниками, дієсловами, прикметниками. Правопис прийменників з іншими словами.

Розділові знаки в простому і складному реченні. Розділові знаки між однорідними членами речення. Відокремлені члени речення, слова, синтаксично не пов'язані з членами речення (звертання, вставні слова, вигуки тощо) і розділові знаки при них. Пряма мова, цитати і розділові знаки при них.

Розділ 8. ЛЕКСИКОЛОГІЯ ТА ФРАЗЕОЛОГІЯ

Лексикологія як розділ науки про мову. Склад сучасної лексики польської мови. Питома польська лексика. Шляхи поповнення і розширення словникового фонду польської мови (словотвір, семантична деривація).

Іншомовні запозичення (латинізми, германізми, англіцизми; слова, запозичені зі слов'янських мов). Загальнонародна лексика, її диференціація. Лексема та її значення. Однозначні і багатозначні мовні одиниці.

Фразеологія і фразеологізми. Типи фразеологізмів і джерела їх утворення. Польська лексикографія: основні типи словників польської мови.

РОЗДІЛ IV. Орієнтовні питання з дисциплін «Практика усного та писемного мовлення (польська мова)», «Теоретичний курс польської мови»

Теоретичні питання:

1. Творення звуків. Будова органів мовлення.
2. Приголосні та голосні у польській мові.
3. Самостійні частини мови.
4. Несамостійні частини мови.
5. Дієвідміни у польській мові.
6. Називний відмінок множини нечоловічо-особових іменників і прикметників.
7. Називний відмінок множини чоловічо-особових іменників і прикметників.
8. Родовий відмінок однини і множини іменників чоловічого, жіночого та середнього роду.
9. Давальний відмінок однини і множини іменників чоловічого, жіночого та середнього роду.
10. Знахідний відмінок однини і множини іменників чоловічого, жіночого та середнього роду.
11. Орудний відмінок однини і множини іменників чоловічого, жіночого та середнього роду.
12. Місцевий відмінок однини і множини іменників чоловічого, жіночого та середнього роду.
13. Кличний відмінок.

14. Іменники з нетиповим відмінюванням: *dziecko, rok, brat, człowiek, dzień, pieniądze, przyjaciel, zwierzę, imię, oko*.
15. Минулий час регулярних дієслів.
16. Минулий час нерегулярних дієслів (*jeść, móc, iść*, дієслова на *-eć*).
17. Активний і пасивний стан дієслів. Зворотні дієслова.
18. Способи утворення майбутнього часу.
19. Умовний спосіб дієслова: утворення.
20. Наказовий спосіб дієслова: утворення.
21. Відмінювання кількісних і порядкових числівників.
22. Чоловічо-особові та збірні форми числівників.
23. Ступені порівняння прикметників і прислівників.
24. Зменшувально-пестливі та згрубілі слова.
25. Утворення назв дій і виконавців дій.
26. Польські фразеологізми. Проблема перекладності.
27. Міжмовні омоніми на прикладах з польської та української мов.
28. Пунктуація. Знаки пунктуації.
29. Пряма та непряма мова.
30. Польський правопис: труднощі, найпоширеніші помилки.

Розмовні теми:

1. Автобіографія. Історія моєї родини.
2. Вільний час, хобі.
3. Улюблена книга.
4. Улюблений фільм або серіал.
5. Опис кімнати/ квартири/ будинку.
6. Моя праця і професійний досвід. Плюси й мінуси роботи перекладача.
7. Здоровий спосіб життя.
8. Моє майбутнє і майбутнє людства.
9. Дружба в житті людини. Мій найкращий друг (моя найкраща подруга).
10. Забруднення навколишнього середовища. Сортування сміття.
11. Свята в Україні.

12. Свята в Польщі.
13. Мій населений пункт. Пам'ятки у ньому або неподалік.
14. Самопочуття та хвороби. У лікаря.
15. В перукарні.
16. Подорожі, транспорт. На вокзалі.
17. Їжа. Рецепт улюбленої страви.
18. Стрес і способи його подолання.
19. Гроші в житті людини. Власний бізнес.
20. Аварійні ситуації та дії в них.
21. Методи навчання. Візуали, аудіали, кінестетики та вправи, які підходять їм найбільше.
22. Життя в місті та в селі: переваги й недоліки.
23. Домашні й дикі тварини. Зоопарки: «за» та «проти».
24. Кохання в житті людини. Шлюб.
25. Реклама. Типові рекламні звороти. Способи впливу на людей.
26. ЗМІ: газети, телебачення, Інтернет.
27. Права людини. Дискримінація.
28. Мода і стиль. Одяг.
29. Зовнішність і косметика. Краса зовнішня та внутрішня.
30. Космос і життя поза Землею. Релігія.

Теми блоку «Лінгвокраїнознавство»:

1. Загальні відомості про Польщу. Державні символи Республіки Польща.
2. Політичний устрій Польщі.
3. Система освіти у Польщі.
4. Польські нобеліати.
5. Найважливіші події та постаті в історії Польщі.
6. Польські повстання та боротьба за незалежність.
7. Найбільші польські міста та їхні пам'ятки.
8. Польська кухня.

9. Польські легенди.
10. Польський кінематограф. Огляд фільму на вибір.
11. Найдавніші пам'ятки польської писемності. Огляд середньовічної польської літератури. Хроніки, "Bogurodzica".
12. Польська література доби Відродження. Золотий вік польської культури. Міколай Рей, Ян Кохановський.
13. Література польського бароко. Ян Анджей Морштин. Ян Хризостом Пасек.
14. Література епохи Просвітництва. Ігнацій Красіцький.
15. Польський романтизм. Творчість Адама Міцкевича.
16. Життя і творчість Юліуша Словацького.
17. Позитивізм у польській літературі. Генрик Сенкевич, «Трилогія».
18. Творчість Болеслава Пруса: загальний огляд (роман «Лялька», мала проза та ін.).
19. «Молода Польща». Ян Каспровіч, Казімеж Пшерва-Тетмаєр.
20. Владислав Реймонт, «Селяни». Стилiстичні особливості роману.
21. Станіслав Виспянський – драматург і живописець. П'єса «Весілля».
22. Творчість Бруно Шульца. «Цинамонові крамниці».
23. Стилiстичні та мовні експерименти Вітольда Гомбровіча («Фердидурке» або «Космос»).
24. Станіслав Єжи Лець. Афоризми.
25. Абсурд і гротеск у творах Славоміра Мрожека.
26. Станіслав Лем, «Соляріс». Проблематика твору.
27. Чеслав Мілош. Аналіз поезій за вибором студента.
28. Віслава Шимборська. Інтертекстуальність та філософічність поезії.
29. Постмодерністське фентезі Анджея Сапковського. Діалог текст-комп'ютерна гра (на прикладі серії «Відьмак»).
30. Сучасна польська література. Творчість Ольги Токарчук.

РОЗДІЛ V. Організація діагностики якості підготовки

5.1. Порядок створення і робота екзаменаційної комісії

Екзаменаційна комісія створюється щорічно для проведення атестації – комплексних екзаменів і захисту кваліфікаційних робіт та діє протягом календарного року як єдина для денної, заочної форм навчання з кожної спеціальності.

До складу комісії входять викладачі випускових і профільних кафедр, провідні фахівці. Персональний склад ЕК затверджується ректором не пізніше ніж за місяць до початку роботи.

Графік роботи комісії затверджується ректором.

Критерії оцінювання якості підготовки

Професійна підготовка фахівця – це формування розвиненої, компетентної, здатної швидко адаптуватися до динамічних умов діяльності особистості на основі удосконалення змісту й технологій навчання студента.

На комплексний екзамен зі спеціалізації винесено основні питання з фахових дисциплін, що дасть змогу перевірити стан підготовки майбутніх перекладачів, виявити їхнє вміння самостійно поповнювати свої знання, орієнтуватися у швидкому потоці наукової інформації з питань польської мови.

Форма проведення кваліфікаційного екзамену зі спеціалізації «Друга іноземна мова (польська)» є усною і передбачає розгорнуті відповіді на три питання та усний переклад тексту. У разі дистанційного формату проведення (у зв'язку з можливими карантинними обмеженнями) іспит відбувається онлайн на платформі Google Meet (чи іншій аналогічній платформі за згодою членів екзаменаційної комісії). Отримання студентами білетів в електронному вигляді у випадковому порядку забезпечується системою Moodle. Під час складання іспиту онлайн усі студенти повинні мати увімкнені камери. У разі

аудиторного формату проведення студенти обирають всліпу випадковий білет на паперовому носії.

Використання студентами під час складання іспиту будь-яких допоміжних засобів – як паперових, так і електронних (підручників, посібників, зошитів; мобільних телефонів, планшетів, ноутбуків та ін. пристроїв) – не дозволяється. У разі дистанційного формату проведення екзамену використання мобільних телефонів, планшетів, ноутбуків, комп'ютерів дозволено лише з метою встановлення та підтримання зв'язку з екзаменаторами.

Набуті знання та вміння оцінюються за **критеріями**:

За кожне питання випускник може максимально отримати 25 балів.

Перше питання стосується теоретичних знань зі спеціалізації. Оцінка знань випускників є комплексною, становить еквівалент усієї сукупності теоретичних відомостей, умінь і навичок, набутих у процесі вивчення зазначеного курсу, а також під час проходження практик.

22-25 балів – випускник дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми, демонструє знання загальних характеристик польської мови, специфічних особливостей термінологічного апарату та прийомів конкретних методів, а також спроможність мислити нестандартно, використовувати адекватні технології та моделі для створення навчальних ситуацій, обґрунтовувати теоретичні питання мови, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу, аналізувати глобальні процеси з точки зору їх ефективності, якості, суспільної значимості, давати об'єктивну оцінку тим чи іншим теоретичним положенням з лінгвістики.

17-21 бал – випускник правильно і майже в достатньому обсязі дає відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з польської мови, розуміє структуру мовної системи, вміє членувати мовні одиниці на найбільші та найменші сегменти, обґрунтовує закономірності й особливості функціонування мовних одиниць, їх взаємозв'язків та

взаємовідношень, вияв мовних одиниць у мовленні, умінь трансформувати конкретне слово у складну синтаксичну конструкцію та згортати синтаксичні конструкції в реальне слово.

12-16 балів – випускник орієнтується в матеріалі, проте поверхово усвідомлює ролі значення та зв'язків у реченні, зокрема парадигматичні, синтагматичні та ієрархічні зв'язки, не завжди може самостійно виявити тип і структуру речення.

1-11 балів – випускник не може викласти зміст питання, погано орієнтується у навчальному матеріалі, категоріях лінгвістики, не вміє на належному рівні оперувати термінологічним та понятійним апаратом. Інколи звучать завчені напам'ять фрази, правила, теорії, які випускник не може чітко пояснити; відсутні приклади, допускаються грубі фактичні мовні та мовленнєві помилки. Висловлювання студента «бідне», спрощене, містить стилістичні огріхи.

Друге питання стосується практичних знань зі спеціалізації. Оцінка знань випускників є комплексною, становить еквівалент усієї сукупності теоретичних відомостей, умінь і навичок, набутих у процесі вивчення зазначеного курсу, а також під час проходження практик.

22-25 балів – випускник дає вичерпну відповідь на поставлене питання і виявляє глибокі ґрунтовні знання з певної теми, демонструє знання загальних характеристик польської мови, специфічних особливостей термінологічного апарату та прийомів конкретних методів, а також спроможність мислити нестандартно, використовувати адекватні технології та моделі для створення навчальних ситуацій, обґрунтовувати теоретичні питання мови, давати оригінальне тлумачення проблем, здатність самостійно інтерпретувати, узагальнювати, робити висновки на основі конкретного матеріалу, аналізувати глобальні процеси з точки зору їх ефективності, якості, суспільної значимості, давати об'єктивну оцінку тим чи тим певним теоретичним положенням з лінгвістики.

17-21 балів – випускник правильно і майже в достатньому обсязі дає відповідь на поставлене питання, що підтверджує його глибокі знання з

польської мови, розуміє структуру мовної системи, вміє членувати мовні одиниці на найбільші і найменші сегменти мовної системи, обґрунтовує закономірності й особливості функціонування мовних одиниць, їх взаємозв'язків та взаємовідношень, вияв мовних одиниць у мовленні, умінь трансформувати конкретне слово у складну синтаксичну конструкції та згорнути синтаксичні конструкції в реальне слово.

12-16 балів – випускник орієнтується в матеріалі, проте поверхово усвідомлює ролі значення і зв'язків у реченні, зокрема парадигматичні, синтагматичні та ієрархічні зв'язки, не завжди може самостійно виявити тип і структуру речення.

1-11 балів – випускник не може викласти зміст питання, погано орієнтується у навчальному матеріалі, категоріях лінгвістики, не вміє на належному рівні оперувати термінологічним та понятійним апаратом. Інколи звучать завчені напам'ять фрази, правила, теорії, які випускник не може чітко пояснити; відсутні приклади, допускаються грубі фактичні мовні та мовленнєві помилки. Висловлювання студента «бідне», спрощене, містить стилістичні огріхи.

Третє – теоретичне завдання (лінгвокраїнознавство).

18-25 балів виставляється за те, що:

випускник повністю оволодів базовим теоретичним матеріалом, застосовує його логічно і послідовно; виявляє компетентнісний підхід до вивченого; засвідчує ознаки самостійної життєвої позиції; при відповіді не допускає фактичних і мовленнєвих помилок.

12-17 балів виставляється за те, що:

випускник недостатньо орієнтується в матеріалі, поверхово обґрунтовує тези, не завжди може самостійно виявити суть.

1-11 балів виставляється за те, що:

студент не зміг самостійно здійснити аналіз явища, тексту, епохи та ін. відповідно до схеми аналізу, його відповідь характеризується низьким рівнем усвідомлення; допускаються грубі фактичні помилки; містить значну кількість мовленнєвих та стилістичних огріхів.

Четверте – практичне завдання (усний переклад тексту).

18-25 балів виставляється за те, що:

випускник повністю оволодів теоретичним матеріалом, логічно та послідовно застосовує його при перекладі; розрізняє особливості різних стилів; виявляє компетентнісний підхід до вивченого; володіє достатньою базою країнознавчої інформації; при відповіді не допускає фактичних і мовленнєвих помилок.

12-17 балів виставляється за те, що:

випускник недостатньо орієнтується в матеріалі, поверхово обґрунтовує ту чи іншу мовну одиницю, її функції та вияви, не завжди може самостійно виявити ієрархічні зв'язки між мовними одиницями.

1-11 балів виставляється за те, що:

студент не зміг самостійно здійснити переклад тексту, його відповідь характеризується низьким рівнем усвідомлення; допускаються грубі фактичні помилки; містить значну кількість мовленнєвих та стилістичних огріхів.

При оцінюванні відповіді студента члени екзаменаційної комісії керуються такими критеріями:

- правильність, змістовність, аргументованість відповідей;
- уміння проілюструвати теоретичний матеріал власними прикладами;
- уміння самостійно зробити висновки з наведених фактів;
- практичні навички перекладу, визначення фразеологізмів та сталих сполучень слів, багатство мови.
- володіння нормами польської мови та культури усної відповіді.

Шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – високий рівень знань (виконання), з можливими незначними недоліками (помилками);
B	89-82 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (виконання), без суттєвих (грубих) помилок;
C	81-75 балів	Добре – у цілому гарний рівень знань (змістовна робота), з незначною кількістю помилок;
D	74-69 балів	Задовільно – посередній рівень знань (виконання), зі значними недоліками (помилками);
E	68-60 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (виконання);
F	59-1 балів	Незадовільно.

Документи про освіту та кваліфікацію

Здобувачі першого (бакалаврського) освітнього рівня, які успішно пройшли атестацію, отримують диплом про здобуття відповідного рівня вищої освіти за відповідною освітньою програмою та кваліфікації бакалавра філології.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Андрущенко І. В., Андрущенко Б. І. Polska. Польща. Країнознавство. – К., 2016. – 384 с.
2. Małolepsza M., Szymkiewicz A. Hurra!!! Po polsku 1. Podręcznik studenta. – Kraków: Prolog, 2007. – 160 s.
3. Małolepsza M., Szymkiewicz A. Hurra!!! Po polsku 1. Zeszyt ćwiczeń. – Kraków: Prolog, 2007. – 87 s.
4. Burkat A., Jasińska A., Małolepsza M., Szymkiewicz A. Hurra!!! Po polsku 2. Podręcznik studenta. – Kraków: Prolog, 2010. – 168 s.
5. Burkat A., Jasińska A., Małolepsza M., Szymkiewicz A. Hurra!!! Po polsku 2. Zeszyt ćwiczeń. – 95 s.
6. Burkat A., Jasińska A., Małolepsza M., Szymkiewicz A. Hurra!!! Po polsku 3. Podręcznik studenta. – Kraków: Prolog, 2009. – 160 s.
7. Burkat A., Jasińska A., Małolepsza M., Szymkiewicz A. Hurra!!! Po polsku 3. Zeszyt ćwiczeń. – Kraków: Prolog, 2009. – 90 s.
8. Lipińska E., Dąbska G. Kiedyś wrócisz tu. Cz. 1. – Krakow, 2007. – 280 s.
9. Lipińska E., Dąbska G. Kiedyś wrócisz tu. Cz. 1. – Krakow, 2009. – 292 s.
10. Tomkowski J. Najkrótsza historia literatury polskiej. – Warszawa, 2kolory, 2015.

Додаткова

1. Bartnicka B., Dąbkowski G., Jekiel W. Uczymy się polskiego. Podręcznik języka polskiego dla cudzoziemców: Komentarz językowy, ćwiczenia (1). — Kielce, 1994.
2. Drwal-Straszakowa K., Martyniuk W. Powiedz to po polsku. Kraków: Universitas, 2006.
3. Gałyga D. Jak to łatwo powiedzieć. – Kraków: Universitas, 2011.
4. Kucharczyk J. Zaczynam mówić po polsku. – Łódź: Wing, 2004.

5. Kurzowa Z. Ilustrowany słownik podstawowy języka polskiego, wraz z indeksem pojęciowym wyrazów i ich znaczeń. – Kraków: Universitas.
6. Lechowicz J., Podsiadły J. Ten, ta, to. Ćwiczenia nie tylko gramatyczne dla cudzoziemców, Łódź 2001.
7. Machowska J Gramatyka? Dlaczego nie?! Ćwiczenia gramatyczne dla poziomu A1. – Kraków: Universitas, 2010.
8. Madelska L., Warchol-Schlottmann M. Odkrywamy język polski. Gramatyka dla uczących (się) języka polskiego. – Kraków: PROLOG Szkoła Języków Obcych, 2013, wyd. 2.
9. Miodunka W. Cześć, jak się masz? Część I. Spotykamy się w Polsce. A1. – Kraków: Universitas, 2005. – 272 s.
10. Miodunka W. Uczmy się polskiego. Cz. I. – Warszawa: Polska Fundacja Upowszechniania Nauki, 1996. (kurs wideo).
11. Seretny A. A co to takiego? Obrazkowy słownik języka polskiego. – Kraków: Universitas, 2003.
12. Stempek I. Gry i zabawy językowe. Poziom A1 / Iwona Stempek. – Kraków: Glossa, 2013.
13. Stempek I., Grudzień M. Polski. Krok po kroku. Zeszyt ćwiczeń. Poziom 1 / Iwona Stempek, Małgorzata Grudzień. – Kraków: Glossa, 2013. – 112 s.
14. Stempek I., Stelmach A., Dawidek S., Szymkiewicz A. Polski krok po kroku. Poziom A1. – Kraków: Szkoła języków obcych Glossa, 2011
15. Szalc-Mays M. Nowe słowa – stare rzeczy. Podręcznik do nauczania słownictwa języka polskiego. – Kraków: Universitas, 2007.
16. Szalc-Mays M., Rybicka E. Słowa i słówka. Podręcznik do nauczania słownictwa i gramatyki dla początkujących. – Kraków: Exe, 1997.
17. Tittenbrun K. Duży słownik ortograficzny języka polskiego z zasadami pisowni. — Warszawa, 1997.
18. Назарук В., Юрковський М. Українсько-польський, польсько-український словник. — К., 2003.

Интернет-ресурси:

<http://www.polska.ru/jezyk>

<http://www.languages-study.com>

<http://www.interklasa.pl>

<http://www.e-polish.eu>